

Handledning till *Att jobba i Sverige* av Charlotta Kåks Röshammar

Uppgifter: Introduktion av boken, gemensam läsning, funderingsfrågor, skrivövningar

Bokens lästnivå: 3, lätt

Målgrupp: Handledningen och boken är främst riktad till personer som är nya i Sverige

Om boken

Det är många saker som är nya när du flyttar till ett nytt land. Det kan vara svårt att lära sig ett nytt språk och att förstå hur allt fungerar i samhället. Men det går. Det gäller att inte ge upp. I boken *Att jobba i Sverige* berättar tio personer om hur de har hittat ett nytt jobb i Sverige och hur de gjort för att känna sig hemma här.

Bokens författare Charlotta Kåks Röshammar är frilansjournalist, förlagsredaktör och ansvarig utgivare för litteraturtidningen Parnass.

Om handledningen

Syftet med handledningen är att läsarna ska få en djupare förståelse för texten och bli inspirerade att fundera över sin egen situation och sina egna möjligheter. Handledningen är framtagen av Carina Haglind Ahnstedt som arbetar som SFI-lärare och journalist.

Introduktion av boken

Prata gärna om boken i helgrupp först. Ni kan utgå från frågorna nedan för att skapa förförtäelse inför läsningen.

- Läs titeln och titta på omslaget. Vad tror du att boken handlar om? Varför tror du det?
- Titta på kvinnan på omslaget. Vad tror du att hon jobbar med? Vad utstrålar hon?

- Vilken typ av bok tror du att det är? Handlar den om verkliga eller påhittade saker?
- Har du läst någon bok tidigare som påminner om den här boken? Vad handlade den om i så fall?
- På första sidan i varje kapitel ser du en bild på personen kapitlet handlar om (sidan 6, 20, 32, 44, 56, 68,76, 86, 98, 110 och 119). Titta på bilderna utan att läsa texten. Vad tänker du på när du ser bilden? Hur ser personen ut? Vad har hen på sig? Hur tror du att hen känner sig? Hur gammal tror du att hen är? Vilket land tror du att hen kommer ifrån? Vad tror du att hen jobbar med? Jämför dina gissningar med övriga i gruppen. Tycker ni samma?

Funderingsfrågor till varje kapitel

Fundera först själv och diskutera sedan gärna i par eller i mindre grupper. Avsluta med att lyfta upp era funderingar i storgrupp.

Bsrat jobbar på förskola

1. Bsrat berättar om hur en dag på förskolan i Sverige kan se ut. Vad barnen gör, äter och leker. Vad vet du om svensk förskola? Är det något du blir förvånad över i texten?
2. Bsrat sjunger två kända svenska barnvisor med barnen på förskolan. Sök till exempel på Youtube och lyssna på texten till "Imse vimse spindel" och "Björnen sover": Vad handlar sångerna om?
3. I båda visorna finns det ord som rimmar (som slutar på samma bokstäver och låter likt, som *Imse* och *vimse*). Kan du hitta fler ord som rimmar?
4. Tycker du om någon barnvisa? Kanske på ditt modersmål? Vad handlar den om?
5. Bsrat berättar om en låt som hon gillar. "Andas in andas ut" av Thomas Stenström. Vilken typ av musik gillar du? Har du lyssnat på svensk musik? Dela med dig av musiktips till de andra i gruppen.
6. I Bsrats jobb på förskolan är hennes språkkunskaper en styrka. Hon kan prata språken tigrinja eller amhariska med vissa föräldrar och barn. Hon kan vara tolk mellan dem och annan personal. Var och när skulle du kunna använda det eller de språk du kan?

Jyotsna är projektledare

1. Jyotsna har lärt sig cykla, simma och köra bil sedan hon kom till Sverige. Har du lärt dig några nya saker sedan du kom hit? Finns det något du vill lära dig? Hur skulle du kunna lära dig det?
2. När Jyotsna har rast går hon ibland till en sjö som ligger nära hennes arbete. Fina dagar njuter hon av solen på klipporna. Hur gör du för att återhämta dig? Går du ut i naturen eller gör du något annat?
3. Joytsna har små barn och vill hämta tidigt på förskolan. Hur gör hon för att ändå hinna arbeta åtta timmar om dagen? Hur ser dina arbetsdagar eller skoldagar ut? Har du lätt att hinna med allt du vill göra?

Mostafa är rektor

1. Hur kan skolan fungera bäst? Den frågan ställer sig Mostafa som är rektor. Fundera hur det varit i de skolor du har gått i. Hur såg din första skoldag ut? Hur tycker du att en bra skola ska vara?
2. Mostafa berättar att han är tydligt med att män och kvinnor ska ha samma rätt till utbildning. I Sverige och i hela världen. Att män och kvinnor ska ha samma rättigheter och skyldigheter. Vad innebär rättigheter och skyldigheter?
3. Hur kan man göra för att män och kvinnor ska kunna leva jämställda? I hemmet och i samhället?
4. Mostafa kände sig hemma i Sverige direkt. Men han är också stolt över sin bakgrund och sina rötter. Det är viktigt för att trivas och må bra. Hur kan man göra för att känna sig hemma i ett nytt land och samtidigt ha sina rötter och sin kultur med sig?

Najma är svetsare

1. Najma var hennamålare och frisör i Somalia. I Sverige jobbar hon som svetsare. En del män tyckte att svetsare är ett yrke för män och att Najma valde fel yrke. En del av hennes elever vill hellre lyssna på en man som lärare. Varför tycker de så, tror du?

2. Hur ska man göra om man vill arbeta med något som andra inte tycker att man passar för? Vad kan man säga?
3. Om du hade varit Najma, vad hade du sagt till dem som tyckte att hon valt fel yrke för sitt kön?
4. Hur kan man påverka någon att tänka annorlunda?

Asgar jobbar i hemtjänsten

1. Asgar har flyttat många gånger. Först från Afghanistan till Iran, sedan till Sverige och flera gånger i Sverige. Nu bor han på Gotland. Har du flyttat många gånger? Vilka olika ställen har du bott på? Var trivdes du bäst?
2. Asgar hade först en anställning på prov (en provanställning). Sedan fick han ett vikariat och nu har han ett fast jobb (en tillsvidareanställning). Vet du vad skillnaden är på de olika anställningarna?
3. Asgar fick vänta i tre år innan han fick uppehållstillstånd. Han tyckte att det var svårt att vänta. Hur skulle du ha gjort för att väntan skulle bli mindre jobbig?
4. Asgars kollega Lasse hjälpte Asgar med allt nytt i Sverige och lärde honom jobbet som målare. Har du haft någon bra kollega eller någon annan som har hjälpt dig som ny i Sverige?

Layla jobbar med ekonomi

1. "Allt är möjligt i Sverige", säger Layla. Håller du med henne?
2. Layla googlar eller använder AI för att få svar på olika frågor. Hon tycker att det är bättre än att lyssna på andra. Hur gör du för att få svar på saker du undrar över? Kan man lita på det som står på internet?
3. Källkritik kallas det när du ifrågasätter **vem** som har skrivit något, och **varför** personen har skrivit på det sättet. Är det för att informera eller för att påverka? Fundera på varifrån du brukar få information. Vilka källor litar du på? Exempel på källor är tidningar, kanaler på teve eller radio, konton på sociala medier och exempelvis företags och myndigheters webbplatser.

Rafal är läkare

1. Rafal har velat bli läkare sedan hon var sex år. Vad ville du jobba med när du var barn? Varför då? Jobbar du med det idag?
2. "Allt, allt var nytt", säger Rafal om hur det var när hon kom till Sverige med sina barn. Hur var det för dig när du kom till Sverige? Vad var nytt för dig? Hur gjorde du för att lära dig det nya?
3. Rafal satte upp mål för sig själv. Både saker hon ville klara av snabbt och saker hon ville klara längre fram. Fundera över vilka mål du skulle vilja klara av i framtiden. Vad vill du ha gjort om några veckor? Vad vill du ha gjort om några år?

Sergii är snickare

1. Sergii jobbar i en källare. "Här är det ingen utsikt", säger Sergii och ler. Varför ler han när han säger det, tror du?
2. Sergii är glad för att han har blivit svensk medborgare. Vet du vad som krävs för att bli svensk medborgare? Skriv upp vad du vet och jämför svaren med resten av gruppens. Se om ni kan hitta fakta på Migrationsverkets webbplats.
3. Sergii har som hobby att tillverka brädspele och måla dem tillsammans med sin dotter. Har du någon hobby? Vilken?
4. Många som arbetade på Sergiis första jobb i Sverige pratade liknande språk. De behövde inte prata svenska för att förstå varandra. Vilka fördelar finns det med att kunna använda sitt modersmål i sitt yrke? Vilka nackdelar kan det finnas? Vilka språk pratar du i din vardag?

Saeed är journalist

1. Saeed kan något som många andra svenska journalister inte kan. Han är muslim och kan arabiska och det är en styrka i hans jobb. Det gör att han är en viktig person på tidningen där han arbetar. Vad tror du det betyder för hur han skriver?

2. Saeeds vän Jesper är olik honom, men de diskuterar mycket. Är dina vänner olika eller lika dig? Vad kan vara bra med att ha vänner som tycker lika? Vad kan vara bra med att tycka olika?
3. Den första texten Saeed skrev handlade om att leva i två världar. Vad kan han mena med det? Lever du i två världar? Beskriv i så fall hur dina världar ser ut. Vilka likheter och skillnader finns det mellan dem?

Zina är chef på en krämfabrik

1. Zina blev chockad när hon kom till Grängesberg för att det hände så lite där. Hur var ditt första intryck av Sverige och den ort du kom till?
2. Zina berättar att det har varit svårt att vara chef ibland. Vad kan vara extra svårt med att vara chef i ett nytt land? Hur kan man tänka för att ändå våga?
3. På fabriken där Zina jobbar är säkerheten väldigt viktig. Vad måste de anställda göra innan de får använda maskinerna? Varför tror du att det är så? Har du någon erfarenhet från någon arbetsplats där säkerhet är viktigt?
4. På vilka olika sätt försöker krämfabriken för att vara en bra arbetsplats? Vad erbjuder de sina anställda? Varför tror du att de gör det?

Diskussionsfrågor efter läsningen

1. Hur kan dina erfarenheter vara en tillgång i ett framtida jobb? Tänk till exempel på hur Najma som svetsare har nytta av att ha varit frisör. Bsrat använder sina språkkunskaper på förskolan. Saeed har nytta av sin bakgrund i sitt jobb som journalist. Även om du har ett jobb som du trivs med kan det vara bra att fundera kring nya möjligheter. Gör en lista på allt du är bra på.

Utgå från följande frågor: Vad har du jobbat med? Vilka kunskaper och färdigheter krävdes då? Vad har du lärt dig? Vad har du gjort på fritiden? Vad har du gjort hemma? Hur skulle du kunna använda dina kunskaper och erfarenheter i arbetslivet?

Diskutera med en kompis och fundera fritt på yrken där era erfarenheter skulle kunna vara bra. Kanske kommer ni på något oväntat?

2. Hur lär du dig språk? Flera av personerna i boken delar med sig av olika sätt att lära sig språk. Skriv upp deras tips i en lista och diskutera sedan med dina kompisar hur ni lär er språk. Lägg till era bästa tips i listan!

Skrivuppgifter

1. Har du eller har du haft ett jobb i Sverige? Skriv en text om vilka yrken du har haft och vad du jobbar med idag. Utgå från följande frågor: Vad har hjälpt dig? Vad har varit svårt? Vilka hinder har du övervunnit? Vad har varit roligt? Vilka tips har du till andra som är nya i Sverige?
2. Skriv en text om ditt drömjobb. Utgå från följande frågor: Vad skulle du helst jobba med? Vad skulle du vilja lära dig? Varför? Vad skulle du göra på din arbetsdag? Hur önskar du att kollegor är? Hur skulle din arbetsplats se ut?
3. Skriv ett brev till en arbetsgivare. Många i boken har fått jobb genom att mejla eller skriva brev till en arbetsgivare. Öva på att skriva ett personligt brev till en arbetsplats där du vill jobba eller praktisera!

Börja med att skriva vilket jobb du söker eller varför du skulle vilja jobba hos dem. Berätta vad du har gjort tidigare och varför du är bra på de arbetsuppgifterna. Berätta vad kan du bidra med på arbetsplatsen. Avsluta med att skriva om dina mål och förhoppningar för framtiden. Följande kan vara bra att ha med i mejlet eller brevet:

Hej ...

Jag söker jobbet som ...

Jag är intresserad av att jobba hos er därför att ...

Jag är utbildad ... och har tidigare jobbat med ...

Under mina år som ... fick jag stor erfarenhet av ...

De arbetsuppgifter jag trivdes bäst med var ...och därför vill jag nu ...

Mitt mål nu är att ...

Om jag får jobb hos er hoppas jag få utveckla min förmåga att ...

Jag presenterar mig gärna närmare vid ett personligt möte.

Hör av er om ni vill ha mer information.

Vänliga hälsningar,

Fler tips och råd kan du få på Arbetsförmedlingens hemsida arbetsformedlingen.se. Sök på "personligt brev", "ansökan" och "CV". Du kan även läsa den lättlästa boken *Söka jobb* av Moa Candil.